

Tussenevaluatie coalitie 2014 – 2018

Inleiding

In april 2014 hebben de politieke partijen PvdA, SP, CDA, OPA (nu: Fractie Haarbosch), GroenLinks en VVD het coalitieakkoord *'Landgraaf, een solidaire en respectvolle samenleving!'* gesloten. Voorafgaand aan de totstandkoming van dit akkoord, hebben deze partijen hun oor te luisteren gelegd bij een groot aantal maatschappelijke organisaties. Wat waren hun wensen en behoeften? En welke eisen stelden zij aan het toekomstige bestuur van Landgraaf? De opbrengst van deze gesprekken werd vervolgens gebruikt als input voor het te sluiten coalitieakkoord.

Halverwege de bestuurlijke periode 2014 – 2018 hebben de coalitiepartijen opnieuw het gesprek met deze maatschappelijke organisaties gezocht. Nu met het verzoek om te reflecteren op de achterliggende 2 jaar. Wat ging goed in Landgraaf en wat ging niet goed? Wat kan beter en welke suggesties willen de betrokken maatschappelijke organisaties daarvoor aandragen? In de maanden mei en juni 2016 werden daarom wederom gesprekken met deze maatschappelijke organisaties gevoerd. De opbrengst van die gesprekken treft u in de bijgevoegde gespreksverslagen aan.

De gesprekken werden gevoerd onder voorzitterschap van de heren Bogman (oud-burgemeester van Simpelveld) en Senden (oud-griffier van Landgraaf). De verslaglegging werd verzorgd door de dames Stuart en Noordhoek, beiden van de afdeling Bestuurs- en Concernzaken van de gemeente Landgraaf. Graag maken wij van de gelegenheid gebruik om deze mensen uitdrukkelijk te bedanken voor hun kundige inbreng, grote inzet en ruime mate van beschikbaarheid. Zonder hen was deze *Tussenevaluatie* niet mogelijk geweest. Nogmaals, onze grote dank!

Onze dank geldt ook de deelnemers aan de vele gesprekken: de vertegenwoordigers van de maatschappelijke organisaties, die hun kostbare (vrije) tijd hiervoor beschikbaar hebben willen stellen en die ook voor een hoogwaardige inbreng hebben gezorgd. Daarnaast hebben afgevaardigden van de coalitiepartijen, in wisselende samenstelling, aan de gesprekken deelgenomen. En ook hen zijn wij dank verschuldigd.

Uit de gevoerde gesprekken hebben wij bevindingen, conclusies en aanbevelingen opgetekend die zullen dienen als input voor het toekomstig beleid. Woorden als 'samenwerken', 'verbinden' en 'communiceren' kwamen in bijna ieder gesprek terug. De manier waarop de gemeente met (externe) partijen omgaat is daarmee een thema dat als een rode draad door alle gesprekken liep.

Bevindingen, conclusies en aanbevelingen

De gevoerde gesprekken hebben tot een aantal bevindingen geleid. Ook kunnen uit deze gesprekken een aantal conclusies worden getrokken en aanbevelingen worden geformuleerd.

Hieronder de belangrijkste bevindingen, conclusies en aanbevelingen op een rij.

Accommodatiebeleid:

- Er is veel bereikt, mede dankzij een zorgvuldige voorbereiding.
- Het proces m.b.t. het zwembad verloopt moeizaam.
- De gemeente zou duidelijke kaders moeten stellen en meer dwingend moeten opereren. Dat kan door alternatieven weg te nemen en duidelijker te koersen op een fusie van verenigingen.

Bestuur en ambtelijke organisatie:

- Collegeleden en ambtenaren zijn gemakkelijk benaderbaar en toegankelijk.
- Er is voldoende aandacht voor de afstand tussen het bestuur en de burger(s).
- De ambtelijke molen werkt soms (te) traag. In een aantal gevallen blijft respons uit.
- De vergrijzing binnen de ambtelijke organisatie is een bedreiging. Neem dat probleem mee in het kader van het lopende onderzoek met Heerlen.
- De introductie van de nieuwe Omgevingswet moet niet worden onderschat en zal om flink wat extra ambtelijke capaciteit vragen.
- Maatschappelijke organisaties vragen om bij een aantal genoemde projecten te worden betrokken.
- De emailbereikbaarheid moet worden verbeterd.
- De samenwerking Landgraaf – Heerlen verloopt goed, is transparant en geeft energie.
- De stemming is omgeslagen. Stonden sommige mensen in het begin wat sceptisch ten opzichte van deze coalitie, nu is er sprake van waardering.

Burgerhoes:

- Men is tevreden over het 'Burgerhoes'. Het Burgerhoes biedt kansen voor een verdere ontwikkeling van de samenwerking tussen de gemeente en maatschappelijke organisaties.

Burgerparticipatie:

- Er zijn vernieuwende initiatieven tot stand gekomen. Dat geeft vertrouwen.

Cultuur:

- Bezuinigingen gaan ten koste van de kwaliteit.
- De paragraaf cultuur wordt in het coalitieconvenant gemist.
- Een algemene visie van de gemeente over cultuur wordt eveneens gemist.
- Het contact met Movare verloopt moeizaam.
- Een minima-project specifiek gericht op muziekkeducatie, zoals in Brunssum, wordt gemist.
- Investeer met de vier stedelijke gemeenten in Parkstad in een paar culturele iconen. Dan krijg je meer media-aandacht. Door de iconische evenementen samen te doen kun je ze versterken.
- Focus met het beschikbare budget op de grote dingen. Nu gaat een groot deel van het budget verloren aan kleine dingen, die weinigen helpen en niet de hele gemeente.
- Cultura Nova is een geweldig evenement. De andere gemeenten in Parkstad, waaronder Landgraaf, zouden dit evenement moeten omarmen en er voor moeten zorgen dat er een groter budget voor Cultura Nova komt en daarmee voor meer power met een programmering over de hele regio.

Duurzaamheid:

- Duurzaamheid moet verder worden uitgerold.

Financiën:

- De financiële tekorten binnen het Sociale Domein (Participatie, Wmo en Jeugdzorg) zijn zorgelijk.

Geestelijk leven:

- Heb aandacht voor de leegstand van kerken.

Horeca:

- Zorg voor compacte centra. Bepaal de kerngebieden. In de aanloopstraten moeten horeca- en retailpanden worden wegbestemd.
- Gratis parkeren is een kracht.

Jeugd en Jongeren:

- Er is meer aandacht gekomen voor jongeren op straat (JOS) en er is meer geïnvesteerd in de integrale samenwerking tussen Openbaar Ministerie, politie, gemeente, zorginstellingen en Welsun.
- Er zou nog meer geïnvesteerd moeten worden in nieuwe ontmoetingsplekken voor jongeren.

- Investeer meer in preventie.
- Methodisch Jeugdwerk krijgt te maken met kinderen van vluchtelingen, kinderen met gedragsproblemen of onaangepast gedrag. Het ontbreekt de vrijwilligers vaak aan de kennis en kunde voor de begeleiding van deze jongeren.
- De gemeentelijke regie op het proces van harmonisatie van peuterspeelzalen en kinderopvang wordt gemist. Er wordt te veel ad hoc gereageerd in plaats van te handelen vanuit een lange termijnvisie. Alle gemeenten zijn hier apart mee bezig. Kijk dat we allemaal op 1 lijn komen.
- In Landgraaf wordt goed naar zorgkinderen gekeken, met korte lijnen tussen het onderwijs, het CJG, de wijkteams en Welsun.
- Heb aandacht voor schakelvoorzieningen tussen reguliere voorzieningen en jeugdzorgvoorzieningen.
- Het aantal plaatsingen op basis van een Sociaal – Medische-Indicatie (SMI) zou groter kunnen zijn.
- Er moet meer bestuurlijke belangstelling komen voor kinderen tot en met 4 jaar. Minister Asscher heeft hiervoor een plan bedacht. Dat plan moet omgezet worden in gemeentelijk beleid.
- De jeugdzorgproblematieken zijn heftiger geworden dan een aantal jaren geleden. Het onderwijs is daarom blij met de samenwerking met de gemeente onder de noemer 1 Gezin 1 Plan 1 Regisseur.

Ondernemers:

- Geef ruimte aan de kleinere ondernemers op het gebied van recreatie en toerisme.
- Er liggen kansen voor het hergebruik van kerken. Die kansen liggen vooral bij de modernere kerken.
- Er ligt een wens om te komen tot een flexibele toepassing van regels.
- Er ligt een mooi plan van LHB, maar daar is nog niets mee gedaan.
- Er zou een visie moeten komen voor de toekomst van de industrieterreinen, want er is sprake van een behoorlijke leegstand op industrieterrein Abdissenbosch en verpaupering dreigt.
- Ga bedrijfjes in garages tegen.
- Nodig is een plan om leegstand in de winkelcentra tegen te gaan. Ondernemers moeten worden gestimuleerd om niet in de aanloopgebieden maar in de winkelcentra te gaan zitten.
- Probeer starters in de winkelcentra tegemoet te komen. Geef als gemeente een financiële bijdrage aan de verhuurder en/of huurder.
- Een integrale visie en een integrale aanpak m.b.t. de leegstand over héél Parkstad worden node gemist. Daar laten we veel liggen.
- We hebben in Landgraaf een winkelcentrum te veel.
- Aanpak van Streetwise is positief, maar gaat wel ten koste van verhuurder(s).

- Afspraken m.b.t. het centrum-management zijn de laatste 2 jaar verbeterd.

Ondernemingsraad (OR):

- De OR pleit voor rust in de organisatie.
- Het ambitieniveau in relatie tot de bezetting van de ambtelijke organisatie is niet in balans. Er is sprake van een mismatch tussen capaciteit en ambities en dat zorgt voor knelpunten in de ambtelijke organisatie. Verlaag het ambitieniveau of zorg voor capaciteitsuitbreiding.
- Kijk over de gemeentegrenzen heen als de financiële speelruimte er niet is om de capaciteit uit te breiden.
- Landgraaf-Heerlen: in de overige varianten zijn de voordelen minder dan bij een herindeling. Onderzoek nut en noodzaak en de voor- en nadelen van de vier samenwerkingsvarianten grondig en betrek daarbij ook de adviezen van het COELO. Samenwerken moet lonend zijn.
- Anticipeer op problemen die over 5 of 10 jaar voorzienbaar zijn.

Onderwijs:

- Er is in Landgraaf sprake van een volwaardig aanbod aan voortgezet onderwijs.
- Het aantal leerlingen dat aandacht nodig heeft groeit bij HAVO en VWO.
- Eijkhagencollege en het Brandenburgcollege willen de maatschappelijke stages voortzetten. Het onderwijs is in dit verband tevreden over de samenwerking met de gemeente en de vrijwilligerscentrale van Welsun.

Openbare orde en veiligheid:

- Landgraaf doet het goed op het terrein van Openbare Orde en Veiligheid (OOV). Maar heb aandacht voor het feit dat de ambtelijke organisatie, zeker bij het onderdeel OOV, onder druk staat.
- Er worden locaties genoemd waarbij sprake is van (ontoelaatbare) overlast en verpaupering.
- Er is behoefte aan toezicht buiten de reguliere kantooruren ter bestrijding van overlast in de buurten.
- Er wordt verzocht om een evaluatie van het hondenbeleid (aanlijnen).

Openbare ruimte:

- Er is behoefte aan een upgrading van de openbare ruimte in de buurt van de Petrus- en Pauluskerk, bijvoorbeeld in de vorm van een parkje.

Sport:

- De gemeente zou meer moeten inzetten op het leggen van verbindingen tussen sport, gezondheid, onderwijs en zorg. En zoek ook naar de verbinding met de particuliere sector (zorgsector, fysiotherapeut).
- Behoud de combinatie-functionarissen en investeer vooral in de koplopers en succesvolle initiatieven.

Toerisme & Economie:

- Slot Schaesberg: het kasteel is toegankelijk en het bezoekerscentrum is nagenoeg gereed. Het is positief wat er tot nu toe is bereikt. Problemen zijn er ook: de beveiliging van het terrein en de relatie met de visvereniging.
- Slot Schaesberg wil zich ontwikkelen tot een expertisecentrum op het gebied van erfgoed.
- Gelet op de bij aanvang van het project gestelde doelstelling is de gemeentelijke bijdrage niet realistisch.
- 'Endless Summer' en 'Ik-Groen-het' zijn 2 projecten met veel perspectief.
- Ook Sibelco is een enorme kans voor het gebied.
- Landgraaf zal veel baat hebben bij het doorgaan van Nature Wonder World, het spin-off-effect zal groot zijn.
- Met de merknaam 'Park Gravenrode' gebeurt te weinig. Overweeg om de naam te laten vervallen.
- Maak werk van de Leisure Ring. Maak de attracties langs de Leisure Ring vooral goed zichtbaar.
- VVV is positief gestemd over Landgraaf. Dingen worden in Landgraaf goed opgepakt.
- VVV heeft veel baat bij samenwerking
- Gemeenten die vooruit komen zijn gemeenten die niet in kruimels denken maar in grote dingen.

Toezicht en Handhaving:

- Meer doen aan handhaving. Al dan niet tijdelijke uitbreiding van de handhavingscapaciteit.

Verkeer en vervoer:

- Belangrijke stappen vooruit gezet, bijvoorbeeld bij de realisatie van de Randweg.
- Er is sprake van een parkeerproblematiek in het centrum van Schaesberg. De komst van een supermarkt heeft er geleid tot een slecht doorstroming van het verkeer. Heroverweeg de afwikkeling van het verkeer.
- Paaltjes op de markt van Schaesberg zorgen voor veel blikshade.

Vrijwilligers:

- Voer de druk op vrijwilligers(organisaties) niet verder op met het opleggen van bezuinigingen.
- Werving van vrijwilligers via de Vrijwilligerscentrale levert voor een aantal organisaties weinig op.

Werk en Inkomen:

- De armoedeproblematiek groeit en leidt tot uitsluiting, niet alleen bij kinderen, maar ook bij volwassenen en senioren die willen deelnemen aan sociaal-maatschappelijke activiteiten. De tendens is zorgelijk.
- Dat er gemeentelijke minima-regelingen zijn, is niet bij alle organisaties bekend. De kenbaarheid van voorzieningen op dit terrein, waaronder de Stichting Leergeld, kan beter.
- De hoogte van de eigen bijdrage in de zorg werkt drempelverhogend.
- Investeer meer in vakopleidingen.

Wonen:

- De afgelopen jaren lag de focus sterk op de Wijkontwikkelingsplannen. Maar er zijn grote veranderingen opgetreden. Lag vanaf 2008 de nadruk op krimp en in het verlengde daarvan de herstructureringsprojecten, nu is er meer aandacht nodig voor andere zaken waaronder de effecten van de crisis, veranderde wetgeving, ontwikkelingen in de zorg en de huisvesting van statushouders. De wijkontwikkelingsplannen passen minder bij deze nieuwe ontwikkelingen.
- De ontwikkelingen in de zorg maken dat er meer aandacht nodig is voor het levensloopbestendig bouwen.
- Ook de beschikbaarheid van specifieke zorgwoningen is een punt van zorg.
- Op de huurmarkt is sprake van een sterke toename van mensen met een zorgbehoefte. 10 tot 15% van de huurders heeft begeleiding en/of ondersteuning nodig.
- Het is nodig dat de WOP's in het licht van de nieuwe ontwikkelingen tegen het licht worden gehouden en de prioriteiten opnieuw worden gesteld.
- We hebben veel goedkope woningen gesloopt terwijl de behoefte aan dergelijke woningen is gebleven.
- Met het oog op de betaalbaarheid van huurwoningen is er meer behoefte aan projecten waarmee woningen onder de huidige huurtoeslaggrens kunnen worden aangeboden.
- De medewerkers van HEEMwonen werken nauw samen met de wijkteams.
- HEEMwonen wordt meer dan vroeger geconfronteerd met huisuitzettingen.

Zorg en Welzijn:

- De zorgpartijen kijken tevreden terug op het acteren van Landgraaf in de achterliggende periode van transitie. Ook is Landgraaf goed begonnen met het inzetten van de transformatie.
- Door het leggen van verbindingen tussen Wmo en Participatie valt nog winst te behalen.
- Er liggen kansen in de verbinding tussen het netwerk van informele zorg en het wijkleerbedrijf.
- De samenwerking met de huisartsen is sterk verbeterd.
- 2^e lijns zorg is erg duur. Investeer in burgerparticipatie, vrijwilligerswerk en versterking van de 0^e – en 1^e lijn. Dit werkt kostenbesparend.
- Maak ambtelijke capaciteit vrij om op het rendement van de waarderingssubsidies te sturen.
- Geef meer bekendheid aan het bestaan van de wijkteams en de wijkpunten.
- Er zou meer aandacht moeten zijn voor de eenzaamheidsproblematiek.
- Er zijn zorgen over de vergrijzing. De afhankelijkheid van mensen neemt toe.
- Er zijn zorgen over de keuzemogelijkheden voor cliënten om voor een bepaalde zorgaanbieder te kiezen als de gemeenten het aantal zorgaanbieders gaat beperken.
- Het construct met 18 gemeenten zorgt voor héél veel bureaucratie en is geldverslindend, terwijl de Jeugdzorg tegelijkertijd hard wordt getroffen op prijs en volume.
- Het beeld is te versplinterd: elke gemeente doet het anders. 1 gemeenschappelijke aanpak is nodig om de lasten af te kunnen bouwen.
- Niemand heeft baat bij de diversiteit in de aanpak van de gemeenten. Met een uniforme werkwijze van de kant van de gemeenten kunnen zorgpartijen binnen hun organisaties minimaal tussen 2 en 4 % aan kosten besparen. Dat geld kan beter in de zorg worden gestoken.
- De transformatie van de Jeugdzorg gaat in een te hoog tempo.

Landgraaf, oktober 2016

PvdA

SP

CDA

Robin Reichrath
(fractievoorzitter)

Marc van Caldenberg
(fractievoorzitter)

Gaston Huth
(fractievoorzitter)

Fractie Haarbosch

GroenLinks

VVD

Lenie Haarbosch
(fractie voorzitter)

Thomas Boijmans
(fractie voorzitter)

Bjorn Lambie
(fractie voorzitter)